

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
İQTİSADİYYAT NAZİRLİYİ YANINDA
DÖVLƏT VERGİ XİDMƏTİ

MƏNFƏƏT VERGİSİ

Mənfəət vergisinin hesablanması, ödənilməsi və faiz dərəcəsi barədə

- Azərbaycan Respublikasında və respublikadan kənarda əldə olunan gəlir (vergidən azad edilən gəlirdən başqa) ilə gəlirdən çıxılan xərc arasındakı fərqdən **20 faiz** dərəcə ilə vergi hesablanmalı;
- Rüb başa çatdıqdan sonrakı **ayın 15-dən gec olmayaraq** vergi orqanına “Cari vergi ödəmələrinin hesablanması haqqında Arayış” təqdim edilməli və həmin müddətdəki vergi ödənilməli;
- Hesablanmış vergi məbləği cari vergi ödəmələri nəzərə alınmaqla hesabat ilindən sonrakı ilin **mart ayının 31-dən gec olmayaraq** “Mənfəət vergisinin bəyannaməsi” ilə bəyan edilməlidir.
- Hüquqi şəxs və ya qeyri-rezidentin daimi nümayəndəliyi ləğvetmə balansını qeydiyyat orqanına təqdim etdiyi tarixdən **30 gün müddətində** “Mənfəət vergisinin bəyannaməsi”ni vergi orqanına təqdim etməyə borcludur.

Qeyd: Vəkil qurumunun tərkibində fəaliyyət göstərən vəkillər tərəfindən göstərilən, yaxud göstərilməsi nəzərdə tutulan vəkillik fəaliyyəti ilə bağlı vəkil qurumuna daxil olan ödənişlərin vəkillərə ödənilən, yaxud ödənilməsi nəzərdə tutulan hissəsi qurumun vergi tutulan gəlirlərinə aid edilmir.

Cari vergi ödəmələri barədə

İl ərzində cari vergi ödəmələrinin məbləğini müəyyənləşdirməyin aşağıdakı iki mümkün metodundan biri seçilməli və hər il **aprel ayının 15-dək** bu barədə vergi orqanına məlumat verilməlidir:

- ◆ **Birinci metod:** Hər ödəmənin məbləği əvvəlki vergi ilində hesablanmış **vergi məbləğinin 1/4 hissəsini** təşkil etməklə;
- ◆ **İkinci metod:** Bu rübdəki gəlirin həcmi onun keçən ilin ümumi gəlirində (gəlirdən çıxılan məbləğlər nəzərə alınmadan) verginin xüsusi çəkisini göstərən əmsala vurmaqla.

İkinci metod seçildikdə hər rüb başa çatdıqdan sonra **15 gün ərzində** hesablanmış cari vergi məbləği barədə vergi orqanına arayış təqdim edilməlidir. Əks halda vergi orqanı tərəfindən birinci metod tətbiq edilir. Cari vergi ödəmələrinin məbləğini müəyyənləşdirmək üçün tətbiq edilən metod barədə məlumat verilmədiyi halda vergi orqanı birinci metodu tətbiq edir və həmin metod vergi ilinin sonunadək dəyişdirilmir. Əvvəlki vergi ilində fəaliyyəti və ya vergi tutulan mənfəəti olmayan və növbəti vergi ilində fəaliyyət göstərən hüquqi şəxslərin, habelə yeni yaradılmış və fəaliyyət göstərən vergi ödəyicilərinin cari vergi ödəmələri aşağıda göstərilən qaydada həyata keçirilir:

- Cari vergi ödəmələri təqvim ili ərzində rüblər üzrə artan yekunla müəyyənləşdirilən müvafiq vergi dərəcələrinə əsasən hesablanmalı;
- Rüb başa çatdıqdan sonra **15 gün ərzində** cari vergi ödəmələri aparılmalı və rüb ərzində hesablanmış cari vergi məbləği barədə vergi orqanına arayış təqdim edilməli;
- Cari vergi ödəmələrinin məbləği mənfəətdən verginin məbləğinin **75 faiz**indən az olmamalıdır.

Gəlirdən xərclərin çıxılması barədə

- Gəlirdən çıxılmayan xərclərdən başqa gəlirin əldə edilməsi ilə bağlı olan bütün xərclər, həmçinin qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş icbari ödənişlər gəlirdən çıxılır.
- Vergi ödəyicisi tərəfindən vergiyə cəlb edilən əməliyyatlarla yanaşı, vergidən azad olunan, yaxud mənfəət vergisinə cəlb edilməyən əməliyyatlar aparıldıqda, habelə qeyri-sahibkarlıq fəaliyyəti ilə bağlı əməliyyatlar aparıldıqda, həmin əməliyyatlar üzrə gəlirlərin və xərclərin uçuotu ayrılıqda aparılmalıdır. Vergi ödəyicisi tərəfindən vergiyə cəlb olunan və vergidən azad olunan, yaxud mənfəət vergisinə cəlb edilməyən, habelə qeyri-sahibkarlıq fəaliyyəti ilə bağlı əməliyyatlar üzrə çəkilən, lakin bölüşdürülməsi mümkün olmayan xərclərin gəlirdən çıxılan məbləği vergiyə cəlb edilən gəlirlərin vergi ödəyicisinin ümumi gəlirlərində xüsusi çəkisi əsasında müəyyən edilir.
- Bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər tərəfindən tikilən binalardan dövlətə yaşayış və qeyri-yasayış sahələri ayrıldıqda, dövlətə ayrılan yaşayış və qeyri-yasayış sahələrinə çəkilmiş məsrəflər gəlirdən çıxılan xərclərə aid edilir.
- Azərbaycan Respublikasının ərazisində ezamiyyələr üzrə ezamiyyə xərcləri müvafiq təsdiqedicə sənədlər əsasında (gündəlik xərclər istisna olmaqla) Nazirlər Kabinetinin müəyyənləşdirdiyi norma daxilində gəlirdən çıxılan xərclərə aid edilir.
- Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyən edilmiş təbii itki normaları daxilində zayolmadan əmələgələn itkilər, təbii itki normaları daxilində xarabəmələr və bu kimi əskikgəlmələr vergitutma məqsədləri üçün gəlirdən çıxılır.

- Əmtəəsiz əməliyyatlar çərçivəsində əldə edilmiş sənədlər gəlirdən çıxılan xərcləri təsdiq edən sənəd hesab edilmir və təqdim edilən malların (işlərin, xidmətlərin) dəyəri Vergi Məcəlləsinin tələbləri nəzərə alınmaqla bazar qiymətləri, transfer qiymətləri və əlaqəli məlumatlar nəzərə alınmaqla gəlirdən çıxılır.
- Gəlirdən çıxılmalı olan amortizasiya ayırmaları hər kateqoriyaya aid olan əsas vəsaitlər üçün müəyyənləşdirilmiş amortizasiya normasını həmin kateqoriyaya aid əsas vəsaitlərin vergi ilinin sonuna qalıq dəyərində tətbiq etməklə hesablanır.

Bu zaman mikro sahibkarlıq subyektləri sahibkarlıq fəaliyyətində istifadə etdikləri əsas vəsaitlərə münasibətdə amortizasiya ayırmalarını müəyyənləşdirilmiş amortizasiya normalarına **2** əmsal, kiçik sahibkarlıq subyektləri isə **1,5** əmsal tətbiq etməklə gəlirdən çıxıa bilərlər.

Amortizasiya olunan aktivlər üzrə amortizasiya normaları

- torpaqların yaxşılaşdırılması üzrə kapitallaşdırılmış xərclər, binalar, tikintilər və qurğular üzrə - **7 faizədək**,
- maşınlar və avadanlıqlar üzrə – **20%-dək**,
- yüksək texnologiyalar məhsulu olan hesablama texnikası üzrə – **25 faizədək**,
- nəqliyyat vasitələri üzrə - **25 faizədək**,
- iş heyvanları üzrə - **20 faizədək**,
- geoloji-kəşfiyyat işlərinə və təbii ehtiyatların hasilatına hazırlıq işlərinə çəkilən xərclər üzrə - **25 faizədək**,
- qeyri-maddi aktivlər üzrə - istifadə müddəti məlum olmayanlar üçün **10 faizədək**,
- istifadə müddəti məlum olanlar üçün isə illər üzrə istifadə müddətinə mütənasib məbləğlərlə, digər əsas vəsaitlər üzrə - **20 faizədək** müəyyən edilmişdir.

- Hər il üçün gəlirdən çıxılmalı olan təmir xərclərinin məbləği əsas vəsaitlərin hər bir kateqoriyasının əvvəlki ilin sonuna qalıq dəyərinin torpaqların yaxşılaşdırılması üzrə kapitallaşdırılmış xərclər, binalar, tikintilər və qurğuların ilin sonuna qalıq dəyərinin 2 faizi, maşınlar, avadanlıq, yüksək texnologiyalar məhsulu olan hesablama texnikası və nəqliyyat vasitələri 5 faizi, digər əsas vəsaitlər 3 faizi köhnəlmə hesablanmayan əsas vəsaitlər üzrə sıfır (0) faizi həddi ilə məhdudlaşdırılır. Təmir xərclərinin faktiki məbləği bu hədd ilə müəyyənləşdirilən məbləğdən az olduqda, gəlirdən təmir xərclərinin faktiki məbləği çıxılır.
- İcarəyə götürülmüş əsas vəsaitlər icarəçinin balansında uçota alınmadıqda və ya təmir işləri icarəyə verənin hesabına aparıldıqda, yaxud icarəçinin hesabına aparılaraq, icarə haqqı ilə əvəzləşdirildikdə təmir xərcləri icarəçinin gəlirindən çıxılmaz;
- İcarəçinin balansında uçota alınmayan əsas vəsaitlərin təmirinə çəkilən və icarə haqqı ilə əvəzləşdirilməyən, yaxud icarəyə verən tərəfindən əvəzi ödənilməyən xərclər icarəçi tərəfindən kapitallaşdırılaraq təmir edilən əsas vəsaitin aid olduğu kateqoriya üzrə Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş amortizasiya dərəcəsi ilə amortizasiya olunur.

Qeyd: Gəlirdən xərclərin çıxılması barədə ətraflı məlumatla **Vergi Məcəlləsinin X fəslində** tanış ola bilərsiniz.

Gəlirdən çıxılmayan xərclər barədə

- əsas vəsaitlərin alınmasına və qurulmasına çəkilən xərclər və kapital xarakterli digər xərclər;
- amortizasiya olunmayan, köhnəlmə (amortizasiya) hesablanmayan əsas vəsaitlərin təmirinə çəkilmiş xərclər (torpaqların yaxşılaşdırılmasına çəkilən xərclər istisna olmaqla) gəlirdən çıxılmaz və onların balans dəyərini artırır.

Qeyd: Torpaqların yaxşılaşdırılmasına çəkilən xərclər kapitallaşdırılaraq vergi ilinin sonuna qalıq dəyərində 7 faizədək amortizasiya norması tətbiq etməklə amortizasiya olunur.

- qeyri-kommersiya fəaliyyəti ilə bağlı olan xərclər;
- əyləncə və yemək xərcləri, habelə işçilərin mənzil və digər sosial xarakterli xərcləri;
- öz işçilərinin xeyrinə əmlakın zərərdən sığortalanması, habelə xarici sığorta təşkilatları ilə bağlanmış həyat sığortası müqavilələri üzrə sığorta haqları;
- faktiki ezamiyyə xərclərinin Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin müəyyənləşdirdiyi normadan artıq olan hissəsi. Azərbaycan Respublikasının ərazisində ezamiyyə zamanı mehmanxana xərcləri barədə müvafiq təsdiqedicə sənədlər təqdim edilmədiyi hallarda ezamiyyə xərclərinin 1 günlük normasının mehmanxana xərcləri üçün müəyyən edilmiş hissəsinin 50 faizi gəlirdən çıxılır.

Qeyd: Ödənilmiş mənfəət vergisi və ya gəlirdən hesablanan hər hansı digər vergilərin, hesablanmış faizlərin, maliyyə sanksiyalarının və inzibati cərimələrin də gəlirdən çıxılmasına **yol verilmir**.

Azadolmalar barədə

Aşağıdakılar vergidən azaddır:

- qeyri-kommersiya təşkilatlarının aldıkları əvəzsiz köçürmələr, üzvlük haqları və ianələr;
- dövlət hakimiyyəti orqanlarının, büdcə təşkilatlarının, yerli özünüidarəetmə orqanlarının və dövlətin adından yaradılan publik hüquqi şəxslərin gəlirləri (sahibkarlıq fəaliyyətindən gəlir, o cümlədən publik hüquqi şəxslərin 2020-ci il yanvarın 1-dən 4 il müddətində nizamnamələrində nəzərdə tutulan və onlara həvalə edilən vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün dövlət büdcəsindən ayrılmış vəsait hesabına icra hakimiyyəti orqanlarının, dövlət mülkiyyətində olan və ya paylarının (səhmlərinin) nəzarət zərfi dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslərin və publik hüquqi şəxslərin tabeliyində yaradılan publik hüquqi şəxslərə münasibətdə həmin publik hüquqi şəxsin tabe olduğu orqan (qurum), digər publik hüquqi şəxslərə münasibətdə isə Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə bağlanmış müqavilə əsasında işlərin və xidmətlərin göstərilməsindən başqa digər ödənişli işlər görməsindən və xidmətlər göstərməsindən əldə olunan gəlirləri və faiz gəlirləri istisna olmaqla)
- Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının və onun qurumlarının, ipoteka kreditləşməsi və sahibkarların aldıkları kreditlərə təminat verilməsi sahəsində fəaliyyət göstərən Azərbaycan Respublikasının İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunun, Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun, Əmanətlərin Sığortalanması Fondunun gəlirləri, habelə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyinin və İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində Azərbaycan Biznesinin İnkişafı Fondunun nizamnaməsinə (əsasnaməsinə) uyğun olaraq ayrılmış güzəştli kreditlər üzrə müvəkkil kredit təşkilatları tərəfindən həmin orqanlara (qurumlara) ödənilən faiz gəlirləri;

- alınmış sığorta ödənişləri (həmin sığorta hadisəsi ilə əlaqədar zərərə aid edilən məbləğlərdən başqa);
- dividendlərin ödənilməsinə yönəldilən hissəsi istisna olmaqla, təhsil müəssisələrinin, o cümlədən sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin təhsil alması üçün yaradılmış xüsusi təhsil müəssisələrinin mənfəəti;
- Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq dövlət büdcəsinə olan vergi borclarının silinməsindən əldə olunan gəlir;
- kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı ilə məşğul olan (o cümlədən sənaye üsulu ilə) hüquqi şəxslərin bu fəaliyyətdən gəlirləri **01.01.2014-cü il tarixdən 10 il müddətinə**;
- məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin və uşaq evlərinin bu fəaliyyətdən əldə etdikləri gəlirləri **01.01.2014-cü il tarixdən 10 il müddətinə**;
- "Torpaqların dövlət ehtiyacları üçün alınması haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasən hüquqi şəxslərə ödənilən kompensasiya;
- investisiya təşviqi sənədini almış hüquqi şəxsin həmin sənədi aldığı tarixdən əldə etdiyi mənfəətin **50%-i - 7 il müddətinə**;
- paylarının (səhmlərinin) 51 və daha artıq faizi birbaşa və ya dolayısı ilə dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslər və dövlətin adından yaradılan publik hüquqi şəxslər istisna olmaqla, vergi ödəyicisinin hesabat ilinin mənfəətinin 10 faizindən çox olmayan hissəsinin Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyən edilən meyarlara cavab verən elm, təhsil, səhiyyə, idman və mədəniyyət sahəsində fəaliyyət göstərən müəssisə, idarə və təşkilatlara köçürülən hissəsi – 2019-cu il 1 yanvar tarixdən 10 il müddətinə, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən ictimai və sosial məqsədlər üçün yaradılmış fondlara köçürülən hissəsi üzrə isə – 2021-ci il 1 yanvar tarixdən 8 il müddətinə (bu müddəalar yalnız nağdsız qaydada ödənilən xərclərə münasibətdə tətbiq edilir)
- vergi ödəyicisinin azı **3 il** ərzində mülkiyyətində olan iştirak payının və ya səhmin təqdim edilməsindən əldə olunan gəlirlərinin **50 faizi**;

- Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən olunmuş qaydada gəlirlərin və xərclərin uçotunu aparan mikro sahibkarlıq subyekti olan hüquqi şəxslərin sahibkarlıq fəaliyyətindən əldə etdikləri mənfəətin **75 faizi**;
- mikro və ya kiçik sahibkarlıq subyekti olan və hüquqi şəxs kimi innovativ təşəbbüsə əsaslanaraq fəaliyyət göstərən startapların "**Startap**" şəhadətnaməsi aldığı tarixdən innovasiya fəaliyyətindən əldə etdikləri mənfəəti - **3 il** müddətinə;
- Gəlirlərin və xərclərin uçotunu aparan, ƏDV-nin ödəyicisi olmayan və əməliyyatlarının həcmi ardıcıl **12 aylıq dövr**ün istənilən ayında (aylarında) **200.000 manat**adək olan rezident müəssisənin təsisçisi və yaxud səhmdarları olan hüquqi şəxslərin dividend gəlirləri;
- lotereya biletlərinin satıcısı ilə bağlanmış müqavilə əsasında və ya onun tapşırığı əsasında lotereya biletlərinin bütün mərhələlərdə agent qaydasında satışının həyata keçirilməsi üzrə göstərilən xidmətlərdən əldə olunan gəlirlər.

Güzəştlər

- Əlilliyi olan şəxslərin qeyri-hökumət təşkilatlarına məxsus olan işçilərinin ümumi sayının azı **50%-i** əlilliyi olan şəxslərdən ibarət olan istehsal müəssisələrinin mənfəət vergisinin dərəcəsi **50% azaldılır**. Bu güzəştlərin alınması hüququ müəyyən edilərkən işçilərin orta siyahı sayına əvəzçilik, podrat müqavilələri və mülki-hüquqi xarakterli digər müqavilələr üzrə işləyən əlilliyi olan şəxslər, o cümlədən sağlamlıq imkanları məhdud 18 yaşınadək uşaqlar daxil edilmir.

Qeyd: Mənfəət vergisindən azad olunma və güzəşt halları barədə ətraflı məlumatı **Vergi Məcəlləsinin 106-cı maddəsi**ndən əldə edə bilərsiniz.

Xarici ölkədə ödənilən verginin nəzərə alınması

- Rezidentin respublikanın hüdudlarından kənarda Azərbaycan mənbəyindən olmayan gəlirindən ödənilmiş mənfəət vergisinin məbləği Azərbaycanda vergi ödənilərkən nəzərə alınır.
- Respublikadan kənarda ödənilmiş mənfəət vergisinin məbləği həmin mənfəətdən respublikada müəyyən edilmiş dərəcələrlə tutulan verginin məbləğindən çox olmamalıdır.

Zərərin keçirilməsi

- Müəssisənin gəlirlərdən çıxarılmasına yol verilən xərclərinin gəlirdən artıq olan hissəsi **5** ilədək davam edən sonrakı dövrə keçirilir və illər üzrə məhdudiyyət qoyulmadan həmin illərin mənfəəti hesabına kompensasiya edilir.
- Vergi ödəyicisi mənfəət vergisinin ödəyicisi olduğu tarixədək yaranmış zərərər, habelə amortizasiya və təmir xərcləri normalarından aşağı norma tətbiq edilməsi nəticəsində yaranan və növbəti illərə keçirilən məbləğlər növbəti ilin gəlirləri hesabına kompensasiya **edilmir**.

MALİYYƏ SANKSİYALARI, FAİZLƏR VƏ DİGƏR MƏSULİYYƏT TƏDBİRLƏRİ BARƏDƏ

Vergi və sığorta qanunvericiliyinin pozulması hallarına görə tətbiq olunan maliyyə sanksiyaları və digər məsuliyyət tədbirləri barədə məlumatı "Maliyyə sanksiyaları, faizlər və digər məsuliyyət tədbirləri barədə Yaddaş" adlı bukletdən əldə edə bilərsiniz.

VEGİLƏRƏ AİD
NƏŞRLƏR

AZ1029, Azərbaycan, Bakı, Heydər Əliyev prospekti, 155
Tel.: (+994 12) 403 89 70; Faks: (+994 12) 403 89 71
E-poçt: office@taxes.gov.az

www.taxes.gov.az

